

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter professio libera debeat esse, & absque errore. §. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

PUNCTUM II.

Quæ conditiones seruandæ sunt ex parte profitentis, vt professio valeat, & an eadem sint seruandæ in Societate IESV, in votorum Scholarium emissione.

§. I.

Expenditur conditio ætatis, & nouitatus ad professionem requisita.

SUMMARIUM.

- 1 Decimus sextus ætatis annus requiritur etiam in Societate Iesu pro votorum Scholarium emissione.
- 2 Ex Trident. decreto non impeditur, quin in aliqua religione maior ætas requiratur, nisi in nulla videtur de facto requiri cum decreto irritante.
- 3 Integer annus nouitatus requiritur.

PRIMA conditio ad professionem requisita est, vt in ætate legitima fiat; quæ ætas licet iure antiquo esset pubertatis completa. c. firma 20. q. 1. c. ad nostram, de Regul. c. 1. eodem tit. in 6. At nouo iure Trid. sess. 25. cap. 15. Decimus sextus annus completus expopulatur, vt sic maiori cum consideratione, & libertate status hic alius diffilis, & perpetuus assumatur.

Dubium tamen est; an hæc ætas in Societate Iesu requisita sit pro votis Scholarium? Et ratio dubij est; quia horum votorum emissio non est vera professio, & concilium solum de professione videtur locutum, ibi in quacunque religione tam virorum quam mulierum professio non fiat ante 16. annum expletum. Neque ratio, qua motum est concilium ad hæc ætatem adtrudendam in professione videtur procedere in hæc Societatis incorporatione, cum hæc non sit per se indissolubilis, sed ex Societatis consensu dissolui possit. Cæterum omnino dicendum est eam ætatem 16. annorum in hac votorum emissionem requiri, sunt in professione, quia concilium vltim est ibi nomine professionis gratia frequentioris vltus quod enim intendit est, ne status religiosus assumatur ante eam ætatem, siue assumatur votorum solemnium, siue simplicium emissionem. Nam quomodocumque assumptus fuerit quantum est ex parte assumentis perpetuus est, & omnino indissolubilis; cæque de causa voluit, vt maturo concilio, & consideratione prudenti adfuerit. Adde si consilium vellet Societatem sub hoc decreto non comprehendendi, eam exciperet, sicuti fecit decreto subsequenti. Præterea iuxta constitutionem Societatis non potest quis ante 16. annum expletum incorporari, quia non potest recipi ad nouitatum ante 14. expletum, neque incorporari ante biennium. Ergo tam ex constitutione Societatis, quam ex Trident. non potest quis in Societate vota solemnia, aut simplicia facere per quæ verè religiosus fiat, nisi expleto decimo sexto anno: Et ita docuit Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 7. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. vbi de Societate lib. 3. c. 6. n. 3.

2. Præterea dubitari potest, an hæc ætas sit determinata, vt in nulla religione maior requisita sit? Et quidem ex vi Trident. manifestum est non impediti, quin in aliqua religione status possit cum decreto irritante maior ætas, imo tale statutum Trid. decisione faueret. Igitur in religione minorum statutum est neminem esse ad professionem admittendum, qui 18. non attigerit, sed cum hoc decretum non contineat clausulam irritantem, tenebit professio ante illam ætatem, sicuti tenebit facta in monasteriis insularum, quorum meminit Gregor. relatus in c. qui autem 20. q. 1. c. e. quia in insulis de Regul. Ob eandem rationem, & tradit Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 3. n. 7. c. 8. Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 6. cum Rodrig. tom. 3. q. regul. q. 17. art. 20. Barbosa in remiss. concily de eiusum referri, c. vlt. art. 3. p. de p. Episc. alleg. 101. n. 15. alios referri.

3. Secunda conditio requisita ad professionem est integer nouitatus annus. De qua conditio, & quomodo locum habeat in Societate, satis diximus præcedenti disputatione.

Qualiter professio libera debeat esse, & absque errore.

SUMMARIUM.

- 1 Inualida est professio metu cadente in constantem virum. Idem est de votis biennij in Societate Iesu.
- 2 Incussus hic metus acceptanti professionem non annullat.
- 3 Error in substantialibus professionem annullat, sed in accidentalibus.
- 4 An decipiens in re aliqua graui accidentali expelli possit? Alij affirmant, alij negant, sub distinctione respondetur.

TERtia conditio ad professionem requisita est, vt professio libera sit à metu graui, seu cadente in constantem virum. Et quidem si hic metus proficenti inieciatur, omnes Doctores sentiunt irritam reddi professionem saltem iure Ecclesiastico; quia sic supponitur consuetudine introductum in c. 1. de his que vi, vbi femina ex metu professionis emittens non compellitur in professione perseverare. Idem colligitur ex c. eum dilectus eod. tit. Quæ conditio etiã in voti Scholarium Societatis locum habet, quæ intercedente graui metu omnino irritantur. Quia Text. in d. c. 1. de his que vi, non tam professionem strictam, quam assumptionem status religiosi intellexit, vt indicant illa verba, timore mortis religionem intrauerit: Et quæ tradit Trid. sess. 25. c. 19. de Regul. Ibi quicumque regularis præterdat se per vim, & metum ingressum esse religionem, aut etiam dicat ante ætatem debitam professionem fecisse, &c. Ecce quomodo concilium pro eodem usurpat religionem ingredi, ac profiteri. Constat autem emittentem vota Scholarium Societatem ingredi, verumque statum religiosum assumere. Ergo si metu graui factum est, nullius erit effectus, & ita pro certo tradit Suar. tom. de Relig. tract. 10. lib. 3. c. 6. n. 6.

2. Sed non est leue dubium, an hic metus acceptanti professionem incussus irritam professionem reddat? Videretur quidem irritam reddere ex cap. porrectum de Regul. c. ad Apostolicam eodem tit. Vbi ad professionem æquè voluntas emittentis, quam Prælati acceptantis requisita est; consistit enim in mutuo contractu religiosi cum religione; & ita tenet (licet obiter) Less. lib. 2. de iustit. c. 41. dub. 7. n. 61. Sed contra ratio probabilis iudico cum Suarez tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 4. n. 19. Quia metus non annullat professionem iure naturali, sed positio, vt latè probauit, tract. de voto, sed ius positio non disponit de metu Prælati professionem admittendi incusso, vt potè rarè vel nunquam contingenti; sed solum de metu incusso proficenti: Ergo solus hic metus annullat professionem, & non alius. Nam in decretis non est faciendâ extensio de vno casu ad alium, præcipuè cum eadem ratio non procedat: Neque obstat ad professionem vtramque voluntatem & religiosi, & religionis requiri; quia diuersimodè requiri potest: Nam religiosi voluntas requiri potest cum omnimoda libertate libera ab omni metu, & coactione, non sic Prælati voluntas, quæ si libera simpliciter sit, sufficit.

3. Quarta conditio est, ne professio, seu Societatis incorporatio ex errore, vel ignorantia circa religionis substantialia fiat, quia hæc tollunt substantialem consensum, eaque de causa iure ipso naturali reddunt professionem, seu incorporationem irritam: Sic ex omnium sententia tradit Sanch. lib. 4. sum. c. 2. n. 4. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 5. à n. 3. c. 10. 4. de Relig. tr. 10. lib. 3. c. 6. num. 7. Hic autem error, vel ignorantia etiam contingere potest ex parte Prælati admittentis, si error sit in persona admissa, aut in conditionibus substantialibus requisitis, vt bene notauit, Suarez d. tom. 3. lib. 6. cap. 5. in fine.

Dixi in conditionibus substantialibus: Nam ex solo errore in accidentalibus non redditur irrita, sicut neque matrimonium. Ex quo deciditur non esse irritam professionem tacentis morbum contagiosum scilicet morbum gallicum vel similem, quo declarato non admittetur. Quia cum hic morbus, neque ex iure, neque ex speciali religionis constitutione, (vt suppono) professionem annullat, eius ignorantia seu error ad admittentem errorem in accidentalibus, non in substantia pertinet: Et ita docent Nauarr. lib. 3. consil. tit. de Regular. conf. 25. alias 48. n. 2. c. 3. Man. Rodrig. 2. 10. sum. cap. 6. n. 3. c. 10. 3. q. reg. q. 17. art. 9. c. alius relatus Sanch. li. 5. sum. c. 4. n. 57. c. de matr. li. 7. disp. 57. n. 53.

4. An autem sic admissus expelli possit à religione ob culpam (quam meritò Nauarr. & Sanch. reputant mortalem) admissam in huius vitij taciturnitate? Affirmant Nauarr. & Sanch. d. disp. 57. n. 53. & Eman. Sà vtraque edit. verbo religio n. 34. Negant Man. supr. & Sanch. d. c. 4. sum. n. 57. Et quod non videatur res ita grauis, vt ob eius causam expulsio à religione, quæ grauissimum supplicium est, infligi possit. At

existimo distinguendum; si tentatis remediis per annum morbus non curatur, poterit expelli tum ob culpam deceptionis, tum ob praecavendum aliorum damnum, & contagij periculum. Verum in Societate Iesu absque vilo serupulo poterit expelli qui se decipiendo vora Scholarium emitteret; quia cum sint vora conditionalia, & non solemnia minorem causam ad sui dissolutionem exposculant quam ea quae ad expellendos alios religiofos profesos exposculatur, & notavit Sanch. lib. 5. c. 4. n. 57.

§. III.

Declaratur libertas a servitute requisita.

S V M M A R I V M.

- 1 Qualiter servus proficere possit, & a domino repeti.
- 2 Professio facta absque consensu domini an valeat? Negant. aliqui, sed verius est valere.
- 3 In Societate Iesu nulla est professio, sui incorporatio.

Quinta conditio ad professionem est, ne servitute ligatus sis, fieret enim grauius iniuria domino, si servus occasione religionis absque licentia domini se subtraheret ab obsequio illius, cui ipse, & sua tradita sunt, colliguntur ex cap. si servum 1. & 2. 17. q. 4. Verum si hac malitia posita religionis habitum assumeret, & in eo assumptio per triennium computandum vel a die quo dominus id scire potuit, vel ut aliis testibus, a die assumpti habitus perseveraverit absque domini revocatione, eo ipso ad religionem admitti poterit; quia iuris dispositione censetur a domino dimissus esse, si quis incognitus 17. q. 2. At si intra illud triennium dominus servum suum reperierit, etiam si professionem fecisset, debet reddi fide tamen accepta de impunitone, ut habetur in d. c. si quis incognitus. Quod si dominus noluerit profectum servum habere, sed ut precium illius sibi reddatur, probabile satis est obligatam esse religionem eius voluntati acquiescere, si culpabiliter hunc servum ad professionem admiserit. Si autem nullam culpam commiserit, non apparet ratio, ob quam dominus teneatur aestimationem servi reddere, sufficienter enim videtur satisfecere servum reddendo. Et in his communiter Doctores conveniunt apud Sylvest. verbo relig. 2. q. 3. Greg. Lopez leg. 6. tit. 7. part. 1. Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 42. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 6. per totum. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 31.

Difficultas autem est, an illa professio ante triennium facta absque consensu domini valida sit, teneaturque servus in religione perseverare domino non repetente, vel sui iuris effectum ad illum redire, nulloque modo matrimonium contrahere? Negant Paludan. 4. dist. 38. q. 4. art. 2. nu. 30. Azor. 1. p. lib. 12. c. 1. q. 3. Sanchez lib. 5. sum. cap. 4. n. 49. Lessius d. c. 41. dub. 3. n. 31. Mouentur, quia servus quoad actiones civiles traditus est domino. Non igitur tradere se potest religioni.

2. Verius tamen est validam esse professionem: Sic docent Sylvest. verbo religio 2. q. 3. Greg. Lopez leg. 6. tit. 7. part. 1. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 6. n. 3. & plures relati a Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 49. Ratio est, quia neque apparet irrita ex iure naturali, neque ex postitio. Non ex iure naturali: Nam omnia vora servorum valida sunt, neque dominus ea valet irritare absolute, sed solum valet impedire vsum sibi damnosum & prejudicabilem. Ergo stare optime potest, quod professio valida sit, & quod dominus illius vsum quoad obedientiam impedire possit: Neque ob inde fit non vovare obedientiam, vovet inquam in animi praeparatione. Ius autem postitium nullum est hanc professionem irritans, imo ex c. si quis incognitus non leuiter colligitur validam iudicari, si quidem triennio transacto admittitur ad professionem servus reddi non debet domino, nisi ob distantiam praesumat sufficienter non posse a domino reperiri. Ea tamen praesumptio facta & domino reddetur, quamvis professus sit. Supponit ergo textus, professionem validam fieri posse domino non consentiente, & non obstante eius valore obedientiae religiosae vsum impedire posse.

3. Illud tamen est omnino certum in religione Societatis Iesu nullam esse professionem, seu incorporationem per vora biennij a seruo factam quia est vnum ex quinque impedimentis essentialibus. Ex am. gener. c. 2. & 1. p. const. cap. 3.

§. IV.

Expenditur libertas a matrimonij vinculo requisita ad professionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Statuitur casus difficultatis. Professio sine licentia coniugis nulla est, obligat profitemem non petere debitum.

- 3 Potest hic religiosem deserere absque licentia coniugis, sed non absque auctoritate iudicis.
- 4 Extenditur doctrina, quamuis coniux in saeculo manens professioni facta consentiat.
- 5 Coniux in saeculo relicta non potest ad religionem migrare.
- 6 Licentia per meum exortoria nulla est.
- 7 Si religiosem ingrediarius ex licentia coniugis non servatis conditionibus a iure praescriptis, validus est ingressus.
- 8 An revocari possit? Sub distinctione respondetur.
- 9 Revocatus petere debitum non potest.
- 10 Si servatis conditionibus a iure praescriptis religionem ingrediarius, valida, & licita est professio, & explicandae conditiones.
- 11 In Societate Iesu nec professio, nec incorporatio tenet coniugis, nisi servatis conditionibus praescriptis a iure.

Sexta conditio ad professionem requisita est, ne profectus matrimonio consummato ligatus sit. Dixi consummato. Nam ante consummationem licitus est ad religionem transitus, si aliud impedimentum non obstat, post illius consummationem similiter licitus est, si detur occasio perpetui diuortij ob fornicationem, haerem, vel sententiam. Sic tradunt omnes. Late discutendum tract. de matr. Quare disputatio praefens solum procedit, quando post matrimonium consummatum, nullaque data occasione perpetui diuortij ad religionem transit, & in ea profectus, quod tripliciter contingere potest: Primum; si nulla alterius coniugis concessa licentia. Secundum: Ea concessa, at non servatis conditionibus a iure praescriptis; Tertio, iis omnibus servatis.

1. Circa primum calum siue ex malitia, siue ex ignorantia processerit, nulla est professio facta ob praedictum coniugis, cui est ius quatuor sim: habetur expressè c. placet, & c. quidam de conuers. coniugum. Eaque de causa coniux in saeculo manens poterit te ad suum consortium revocare, tunc debet obedire, revocatus tamen debitum petere non potest, esto reuocatus reddere; quia illa professio quoad obligationem non petendi acceptata fuit ab Ecclesia, & vix potest non credit in praedictum coniugis non consentientis, constat ex dicto c. placet, & c. quidam. Quod intelligendum venit, nisi expressam voluntatem haberes non aliter te obligandi ad castitatem, quam dependenter ab statu religioso, quia hac expressa voluntate postea nulla potest esse obligatio; cum nullus videri sit religiosus status assumptus: sic Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 25. Thom. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 34. n. 3. Ioan. Gutierrez lib. 9. de matr. c. 11. n. 4. Suar. t. 3. de relig. lib. 6. c. 7. n. 6. At secunda haec expressa voluntate censetur Pontifex traditionem illam sub hac obligatione tantum acceptare, quia postea mortuo coniuge non poterit licite aliud matrimonium inire, bene tamen valeat, quia non est votum castitatis solemnè, sed simplex, ut tradit Gloss. in c. Agatha, verbo debet, 27. q. 2. Sanch. pluribus relatus, disp. 34. n. 5. Gutierrez c. 95. n. 41. Basilis. c. 11. n. 5. Non tamen est obligatus ad religionem migrare, quia in illa professione iniussim da non religionem promississet religioni te tradidisti, & ad haec traditio nulla fuerit, ex nullo capite: haec obligatio oriri potest, idcirco in dicto c. quidam, dicitur te non teneri ad religionem redire, & in c. placet allegatur id consilium, & congruetius esse, & docet Sanch. d. disp. 34. n. 12. Gutierrez. n. 24. Basilis. n. 7.

2. Difficultas autem aliqualis est, an non petente coniuge possis tu propria auctoritate religionem delectare? Affirmat Tho. Sanch. disp. 34. n. 15. relatus, glossa, Innocent. Archidiacon. & Bellamera. Mouentur, quia solius professionis virtute attingi poterat in religione perseverare, sed professio non tenet, ut dictum est: ergo cessat causa obligationis. Item repugnat coniuge si non exires, esse alieni raptor. Secundum probat etiam accedens de conuers. coniugum. vbi vir professus de licentia uxoris metu exortora exit a religione, neque a Pontifice ob exitum reprehenditur: idem habetur ex cap. 2. n. 11. p. 6. vbi Alexander. II. inquit non violentia, sed ex pari voluntate, & consensu hoc debet fieri, & in cap. vna sola, 33. quae 5. ait August. Nam & vouenda talia non sunt a coniugis, nisi ex consensu, & voluntate communi, & si praeposuerit factum fuerit, magis est corrigenda temeritas, quam persequenda promissio.

Sed dicendum est, te posse religionem deserere in supradicto casu absque petitione coniugis, non tamen absque iudicis ordinarij auctoritate. Priorem partem huius conclusionis persuadent mihi nuper relata pro sententia Sanch. Neque el aduersatur Text. in c. placet, De conuers. coniugum, ibi. Redite vero ad saeculum in eius potestate non erat, sed in potestate mariti; quia intelligi debet de redditu ad saeculum coniugali copula intercedente, vt ex contextu constat, quod in sola mariti potestate erat; siquidem ipsa a debiti petitione ob votum castitatis emissum impedita erat. Non tamen ibi negatur posse conclusionis partem probat Trident. sess. 25. c. 19. de regularibus, vbi cauetur neminem posse habitum religionis dimittere, nisi causa

DE
ASTRA
PALATA
TOM. III